

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 16–17 березня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

ФРАЗЕОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ДЕБАТІВ 2016 Р.)

Діба А. А.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – викладач Приходько Н. А.

У кожній мові існують одиниці, що несуть в собі культурне забарвлення певного контексту. Одні з таких одиниць — фразеологізми. Функціонування фразеологізмів у окремому виді дискурсу вказує на доступність та організованість мови дискурсу, а їх вживання — на культурну обізнаність певного комуніканта, акцентуючи увагу на експресивність, що робить можливим абсолютно чітке розуміння та отримання потрібного комунікативного ефекту.

Питанням фразеологічного простору окремих дискурсів присвячено безліч робіт як вітчизняних (Виноградов В. В., Шанський М. М., Костомаров В. Г.), так і зарубіжних (U. Weinreich, S. Th. Gries, T. A. van Dijk) науковців.

Через специфіку політичного дискурсу та зацікавленість у понятті ідеології у поданій роботі ми спираємося на визначення дискурсу, запропоноване Т. А. ван Дейком. За твердженням автора, дискурс надає можливість мовцям встановлювати комунікативні зв'язки, на які можуть вплинути час, місце та обставини або навіть ролі мовців у житті одне одного, де «текст» — абстрактна структура реального тексту-«дискурсу» [3, с. 221].

У процесі розвитку теоретичних досліджень було створено безліч класифікацій та визначень поняття «фразеологізм». За основу було взято теорію В. В. Виноградова, який ввів такі поняття як «фразеологічна одиниця» та «фразеологічна єдність». За Виноградовим, фразеологічна одиниця – це неподільна за семантикою, але відносно самостійна (роздільно-оформлена) та придатна до модифікації, експресивна мовна одиниця, яка готова до сприйняття [1, с.140-161].

Основна мета вживання фразеологізмів у дискурсі полягає в тому, що мовець може встановити певний експресивний ефект між собою, повідомленням та адресатом на базі спільного розуміння намірів та концептів, які виражає мовець, тобто, таким чином, відбувається активізація певних діяхронічних знань індивіда, які допомагають йому зрозуміти та осмислити повідомлення на належному рівні або дати адекватну відповідь. Прикладом такого

сприйняття може слугувати вираз Г.Клінтон про можливість торгових домовірів з РФ: *to sign a one with Putin is like with devil* => *to sign a deal with the devil* (3). Індивід з'ясовує значення основи фразеологічного зрощення – біблеїзм *угода з дияволом*, що передає дію, яка несе здобутки при занадто дорогій ціні (в християнській традиції – втрату душі), та переносить цю семантичну ідею до наративу Клінтон та контексту промови загалом, аналізуючи доцільність використання роздільного експресивного фразеологізму.

Одним з найважливіших ораторських прийомів є стилістична трансформація експресій. У ситуації, при якій наратив дискурсу досить простий та прийнятний через присутність модератора та широкої аудиторії, політичні опоненти мають уникати «затягування» однієї теми та загальних тавтологій. Під час теледебатів вирішальну роль для отримання позитивного впливу політика на електорат може здійснити як промова, контекст та специфіка передвиборчого політичного дискурсу, так і смисл одного чи двох трансформованих фразеологізмів. Дискурсивні реалізації модифікацій та трансформацій фразеологізмів знаходять місце у різних типах дискурсу та можуть перетворитися на аутентичні стилістичні засоби.

У такому сенсі, для розуміння специфіки політичного дискурсу та ефектів впливу в його межах, індивіду необхідно мати не лише знання мови, а й певну фонову вертикаль знань, щоб сприйняття фразеологічних одиниць не стало перепоною до адекватного сприйняття повноцінних мовленнєвих актів, таких як промови.

1. Виноградов В. В. Избранные труды. Лексикология и лексикография. / В. В. Виноградов — М.: 1977. —318 с.
2. van Dijk, T. A. Ideology: A Multidisciplinary Approach./ T. A van Dijk — London: Sage, 1998. — 373 p.
3. Full Transcript Third Presidential Debate 2016: Trump vs Clinton in Las Vegas / [Electronic resource] Access Mode: <http://www.christianpost.com/news/trump-vs-clinton-in-third-presidential-debate-2016-full-transcript-170987/>
4. Швачко С. О. Семантичне навантаження денумеральних одиниць // Зб. наук. праць «Мовні концептуальні картини світу».—Київ, 522-527.